

บทวิเคราะห์พระอัจฉริยภาพด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สู่เศรษฐกิจการพัฒนาประเทศ Analysis of Sufficiency Economic genius : Connectivity to the Economic Development of Countries

ศุภชัย คล่องขยัน¹ สอนทยา ชุมภู² และกฤษฎากรณ์ ยุงทอง³

Suppachai Klongkhayan¹, Sonthaya Chumpoo² and Kritsadakon Yoongtong³

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์^{1,2,3}

Corresponding author, E-mail : sup_ax@hotmail.com

สาระสังเขป

พระอัจฉริยภาพด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี นำทางประเทศไปสู่เศรษฐกิจการพัฒนาประเทศได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในด้านต่างๆ ดังนี้ 1)ด้านเศรษฐกิจ 2) การเมือง 3) วัฒนธรรม 4) สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชบายว่า “การที่จะแจกลี้งของหรือเงินแก่ราษฎรนั้น เป็นการช่วยเหลือชั่วคราวไม่ยั่งยืน การที่จะให้ประชาชนอยู่รอดได้ก็คือ การให้อาชีพ” ทรงปลดแอกความจนด้วยการสอนคนให้จับปลา

คำสำคัญ : เศรษฐกิจการพัฒนาประเทศ ; เศรษฐกิจพอเพียง

SUMMARY

Analysis of Sufficiency Economic genius as a philosophy, point of existence and conduct of the citizens at all levels of the family, community and state levels, both in developing and managing international operations in the Middle. The economic development to keep pace with the globalization of sufficient means moderation, reasonableness, including the need to have a good immune system enough to cause any harm arising from the inside out. It requires knowledge, diligence and extremely cautious in bringing various academic. Used in the planning and implementation process and the need to strengthen the fundamental spirit of the nation especially public officials, theorists and businessmen at all levels to have a sense of morality, integrity and provide a well-rounded manner, life with patience, perseverance, consciousness, intelligence and diligence. To keep balance and be ready to adapt to changes quickly and extensively, both the social and cultural environment of the outside world as well. Lead the country to economic development has caused

dramatic changes to society in areas such as Thailand dramatically in the following 1) economic, 2) political, 3) culture 4) social and environmental. The process of change is complex and difficult to explain in terms of causes and results because all changes are a factor of reciprocal links. His Majesty has a royal policy. "To give items or money to the people, there are the temporary help unsustainable to get people to survive are makes a career." The yoke of poverty by teaching people to fish.

Keywords : Economic Development ; Sufficient Economy

บทนำ

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นประมุขแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เป็นต้นมา พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดพระองค์หนึ่งของโลก พระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญมากที่สุด คือการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนในท้องถิ่นต่างๆทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ไม่ว่าดินแดนแห่งนั้นจะทุรกันดารและยากลำบากเพียงใด จนสามารถกล่าวได้ว่าไม่มีพื้นที่ใดในประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินไปถึงพระองค์ทรงรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ของราษฎรในทุกภูมิภาคด้วยพระองค์เองทรงพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศไทยประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกรนั้น ล้วนประสบปัญหาความยากจนขั้นแสนประกอบกับการขาดการศึกษาและเป็นการทำการเกษตรกรรมต่อเนื่องมาจากบรรพบุรุษ บางครั้งไม่สามารถผลิตพืชผลทางการเกษตรได้พอเพียงการค้าการขาย แม้แต่ต่อการยังชีพ ยังไม่พออันเนื่องจากความแห้งแล้ง การขาดแคลนพื้นที่ทำกิน อีกทั้งขาดแคลนความรู้และการศึกษาที่ดี วัตถุประสงค์หลักในการเยี่ยมเยียนราษฎรของพระองค์ จึงมุ่งหวังเพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ยากไร้ให้มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้ ทั้งยังมอบความรู้ทางการศึกษาและแนวทางการพัฒนาผ่านโครงการตามพระราชดำริของพระองค์ "พระผู้ปลดแอกความจน" แก่ประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริง พระอัจฉริยภาพด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ จึงเป็นเรื่องปลดปล่อยประชาชนผู้ยากไร้ให้พ้นความยากจนอย่างยั่งยืนด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า 4,000 โครงการ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมให้เจริญก้าวหน้า

[1] "พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง"พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ว่า "...การ

พัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป..." [4] เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยยึดหลักความพอดี พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งมักจะประสบปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ฝนตกไม่สม่ำเสมอ เกิดภาวะแห้งแล้งทั่วไป ทำให้การทำเกษตรกรรมไม่ได้ผลผลิตดีเท่าที่ควร พระองค์จึงมีพระราชดำริที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยกระดับพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในภาคเกษตรกรรมให้เกิดความพออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชวินิจฉัย ค้นคว้า สืบสวน รวบรวมข้อมูล แล้วทำการทดสอบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ดินพันธุ์พืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในพื้นที่ของตนเอง โดยตั้งเป็น "ทฤษฎีใหม่" ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นการพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง โดยการผสมผสานกิจกรรมพืช สัตว์ และประมง ให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยทำการเกษตรในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความ "พออยู่พอกิน" พระองค์จึงนำทฤษฎีดังกล่าวไปทดลองที่วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง และตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานมานาน เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง “...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขาจะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอกอยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธานในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอกอยู่พอกิน ไม่ใช่จะร่ำเรื่องอย่างยอ แต่เรามีความพอกอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพอกอยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” (4 ธันวาคม 2517)

ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ [5] เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ผู้ประกอบการหลายแห่งได้ปิดกิจการลง ทำให้ประชาชนตกงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระราชทานพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ไขปัญหา โดยนำหลักการและวิธีการที่ใช้ในภาคเกษตรกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยให้รู้จักการดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอประมาณ เดินทางสายกลาง มีความพอดี และพอเพียงกับตนเอง ดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งตนเองได้ หลักการเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ โดยมีหลักพิจารณาเป็น (1) กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากและ

วิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา (2) คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (3) คำนึงความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะพร้อมดังนี้ ลักษณะความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ลักษณะความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ลักษณะการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (4) เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่ ส่วนสุดท้ายแนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพราะจะทำให้เกิดผลดีต่อประชาชน ชุมชน และสังคมประเทศชาติกล่าวคือ ความสำคัญของครอบครัวสมาชิกในครอบครัวดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพราะปฏิบัติตามหลักพออยู่พอกิน พอใช้ ส่งผลให้ไม่ยากจน ไม่มีหนี้สิน มีเงินออม และพึ่งตนเองได้ ความสำคัญต่อชุมชนมีการรวมกลุ่มสร้างงานและอาชีพนำทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกในชุมชนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความสำคัญต่อสังคมประเทศชาติทำให้สังคมเข้มแข็ง ผู้คนมีอาชีพที่และรายได้

ได้ที่มั่นคง สมาชิกในสังคมร่วมกันสืบทอดภูมิปัญญาและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พระบรมราชาวาทะนี้ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไปทรงเตือนเรื่องพอกินพอใช้ตั้งแต่ปี 2517 คือ เมื่อ 30 กว่าปีที่แล้ว เติตศทางการพัฒนามิได้เปลี่ยนแปลง...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอกินพอใช้พอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินพอใช้ก็ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอกินพอใช้ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอกินพอใช้ บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย..." (4 ธันวาคม 2541)

"ทรงปลดแอกความจน ด้วยการสอนคนให้จับปลา" พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมโสมบายว่า "การจะแจกสิ่งของหรือเงินแก่ราษฎรนั้น เป็นการช่วยเหลือชั่วคราวไม่ยั่งยืน การที่จะให้ประชาชนอยู่รอดได้ก็คือ การให้อาชีพ" วิธีปลดแอกให้พ้นจนของพระองค์ จึงเป็นการสอนคนให้รู้จักจับปลาไม่ใช่ว่าแจกปลาแจกคน

"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" [6] เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน

จิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี นับได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรับรองบ้านเรือนตัวอาคารไว้ นั่นเอง [2]

"เศรษฐกิจไทยกับเศรษฐกิจพอเพียง" มุ่งเน้นให้ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการ พยายามเริ่มต้นผลิตหรือบริโภคภายใต้ขอบเขตข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน ซึ่งก็คือ หลักในการลดการพึ่งพา เพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง และลดภาวะการเสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจพอเพียงมิใช่หมายความว่า การกระเบียดกระเสียรจนเกินสมควร หากแต่อาจพุ่มพวยได้เป็นครั้งคราวตามอัตภาพ แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศมักใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะที่หามาได้ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เช่น โดยพื้นฐานแล้วประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร เน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เ็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเ็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้เ็นทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แกตนเองและสังคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักว่า การช่วยราษฎรให้พ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืนนั้น ต้องสร้างโอกาสให้พวกเขาเ็นอาชีพที่เหมาะสม มีที่ดินทำกิน มีความสามารถในการผลิตและมีช่องทางการตลาดรวมทั้งมีความรู้เ็นการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างยั่งยืน พระองค์จึงทรงเื้อโอกาสเหล่านี้ ทรงช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทรงทำให้เ็นอาชีพและพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ จึงเ็นการแก้ไขปัญหาคเฉพาะ

หน้า และการวางโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว อาทิ การปรับปรุงก่อสร้างถนนเพื่อสัญจรไปมาได้สะดวกและทั่วถึง การติดต่อสื่อสาร พัฒนาแหล่งน้ำ การปรับปรุงคุณภาพดิน การส่งเสริมราษฎรท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ควบคู่กันไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เมื่อราษฎรได้รับโอกาสในการดำรงชีวิตแบบมั่นคงแล้วขั้นต่อไปเป็นการพัฒนาคนให้มีความเข้าใจ เพื่อให้สะดวกและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องควรตรวจสอบแนวปฏิบัติว่าสอดคล้องหรือเป็นไปตามแก่นของปรัชญาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามปรัชญาดังกล่าวก็ย่อมจะทำให้ไม่ไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นอาจพิจารณาความเชื่อมโยงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวปฏิบัติทฤษฎีอื่น ดังนี้ 1) ความพอประมาณเป็นเรื่องการวิเคราะห์ความสมดุลกับศักยภาพของตน 2) มีเหตุผลเป็นแนวปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี 3) มีภูมิคุ้มกันเป็นการบริหารความเสี่ยง 4) ความรู้จำเป็นต้องเข้าใจในทฤษฎี/องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และ 5) คุณธรรมตั้งอยู่ฐานของจริยธรรม “เราอยู่ได้ เขาอยู่ได้ - ไม่เบียดเบียน” [7]

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสในการเปิดประชุมสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ เมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2512 ความตอนหนึ่งว่า “...การเข้าใจถึงสถานการณ์และสภาพการของผู้ที่เรารู้สึกเป็นห่วง เป็นสิ่งสำคัญที่สุด การช่วยเหลือให้เราได้รับสิ่งที่เขาควรจะได้รับตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม จะเป็นการช่วยเหลือที่มีที่ได้ผลที่สุดเพราะฉะนั้น ในการช่วยเหลือแต่ละครั้ง แต่ละกรณี จำเป็นที่เราจะพิจารณาความต้องการและการและความจำเป็นก่อนหลัง และต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เราจะช่วยเหลือให้เข้าใจด้วยว่า เขาอยู่ในฐานะอย่างไร สมควรที่จะได้รับความช่วยเหลืออย่างไร เพียงใดอีกประการหนึ่งในการช่วยเหลือนั้นควรยึดหลักสำคัญว่า เราจะช่วยเหลือเขาเพื่อให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป...”ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้เน้นหลัก “การพึ่งตนเอง” เพื่อแก้ไขความยากจนของราษฎร เช่น โครงการธนาคารข้าว ธนาคารโค-กระบือ และโครงการพัฒนาที่ดินตามพระประสงค์ “หุบกะพง” อำเภอหัวหิน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยทำกิน และ

รวมตัวกันในรูปแบบของกลุ่มสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและการทำงานากินร่วมกัน เป็นต้น

พระองค์ทรงเป็นต้นแบบ “เศรษฐกิจฐานความรู้” และ “เศรษฐกิจฐานปัญญา” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นต้นแบบเศรษฐกิจที่ใช้ “ความรู้” และ “ปัญญา” เป็นฐานในการพัฒนา โดยการพัฒนา โดยการพัฒนามนุษชน “ความรู้” นั้นพระองค์ทรงศึกษา ค้นคว้า ทรงทดลอง ทรงทำวิจัย ทรงทำความรู้ทางสาขาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชามาใช้เพื่อสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ อาทิ ทรงค้นคว้าทดลองวิจัยพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ชนิดต่าง ๆ การศึกษาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืช การศึกษาสภาพของดิน การบริหารจัดการน้ำ นอกจากนี้ท่านยังทรงศึกษาค้นคว้าและยังทรงค้นคิดเทคนิควิธีหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ อาทิ โครงการ “ฝนหลวง” แนวพระราชดำริในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร “ทฤษฎีใหม่” แนวพระราชดำริแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด “แก่งดิน” แนวพระราชดำริป้องกันการเสื่อมโทรมและการพังทลายของดินโดย “หญ้าแฝก” แนวทางพระราชดำริการปลูกป่าแบบไม่ต้องปลูกแนวพระราชดำริ “ป่าเปียก” เพื่อความชุ่มชื้นของดินและแนวป้องกันไฟป่า และแนวพระราชดำริพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้ “ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น” เป็นต้น ที่สำคัญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้ตั้ง ศูนย์การศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ราษฎรได้มีความรู้ความเข้าใจในการเกษตรกรรมและใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสมและทันสมัยเพื่อที่จะได้เกิดการพึ่งพาตนเองได้แบบยั่งยืนตามแนวทางเกษตรยั่งยืน อีกทั้งยังส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบของ “สหกรณ์” เพื่อไม่ให้มีพลังในการต่อรองตลาดที่มีพ่อค้าคนกลางและสามารถในการนำผลผลิตของตนก้าวต่อไปสู่ตลาดได้สะดวกและได้ราคาที่เป็นธรรมพระราชดำรัสในโอกาสที่คณะสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง และสมาชิกผู้รับมรดกเข้าเฝ้าฯ ณ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 ความตอนหนึ่งว่า

“...การกลไกกรรมและอาชีพในด้านเกษตรทุก ๆ อย่าง อย่าง ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือหลักวิชาการ การเพาะปลูก เป็นต้น และอีกด้านหนึ่งก็คือหลักวิชาการเหล่านั้น และเมื่อได้ปฏิบัติแล้วได้ผลผลิตแล้วก็สามารถดัดแปลงขยาย

จำหน่ายผลิตภัณฑ์ต้นได้ทำ ฉะนั้นทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน ความขยันหมั่นเพียรในวิชาการผลิตและความรู้ในการเป็นอยู่ ทั้งความรู้ในด้านจำหน่าย ล้วนเป็นความรู้ที่จะต้องประสานกันหมด...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่เพียงแต่พัฒนาในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการสร้างเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ แต่ยังทรงพัฒนามาบนพื้นฐานด้าน “ปัญญา” ด้วย โดยทรงประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละบริบท แต่ละพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชน และเกิดระบบนิเวศโดยรวมของธรรมชาติบริเวณนั้นด้วย ทรงนำเอาเทคโนโลยีที่มีประโยชน์มาปรับปรุงให้ใช้ได้ดีและมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม โดยทรงยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” และยึดหลัก “ภูมิสังคม” คือ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในสภาพภูมิสังคมของของคนในพื้นที่นั้น ๆ และต้องการดำเนินการที่มีการสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุด ส่งผลให้มีการพัฒนาที่มีลักษณะที่มีความเหมาะสม เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยบูรณาการทั้งสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมซึ่งประชาชน ยกตัวอย่างเช่น โครงการเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นโครงการตามพระราชดำริเกี่ยวกับการดำเนินการทั้งในด้านการผลิตการบริโภคและการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มุ่งเน้นให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์โดยใช้ “ทุนของชุมชน” ทั้งทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคมเป็นฐานสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะผลิตอะไรให้เหมาะสม เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม พร้อมๆกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแลสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมด้วย เป็นต้น

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ใ้ภาคธุรกิจ”เศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคเกษตรหรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการปฏิบัติอย่างพอเพียง มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคอุตสาหกรรมการค้า และการบริการหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจเอกชน ทั้งภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ความพอประมาณ ผู้ประกอบการควรยึดแนวทางปฏิบัติ (1)พอประมาณในการผลิต ไม่ผลิตสินค้ามากเกินไปเกินความต้องการของผู้บริโภคจนเหลือล้นตลาด ถือเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน และทรัพยากรในการผลิต (2)พอประมาณในผลกำไรไม่ค้ำกำไรเกินควรจนผู้บริโภคเดือดร้อน ไม่กดราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร มีการแบ่งปันผลกำไรส่วนหนึ่งไปพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและองค์กรของตน รวมทั้งคืนกำไรสู่สังคม

“เศรษฐกิจพอเพียง คือ สติ” ในความหมายของผมเศรษฐกิจพอเพียง คือ การใช้สติ ผมคิดว่า ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้น ไม่ต้องไปขยายความให้มากเกินไป คนเราเกิดมาต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่า โอกาส และสติปัญญา ความสามารถ อาจไม่เท่ากัน แต่ผมคิดว่า คนที่จะสามารถเอาชนะเหตุการณ์ที่ตึงเครียดได้บ้าง ไม่ตึงเครียด นั่น คือ คนที่รู้จักใช้สติ รู้จักปรับความสมดุลว่า เมื่อไรควรทำอะไร” [3] โดยตอบแทนช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ความมีเหตุผลแนวทางปฏิบัติ มีเหตุผลในการพัฒนาองค์กร โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กร ทั้งพนักงาน ลูกจ้าง และผู้ใช้แรงงาน ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นรวมทั้งพัฒนาคุณภาพสินค้าและเพิ่มปริมาณผลผลิต มีเหตุผลในการจัดสวัสดิการให้พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ใช้แรงงานอย่า ภารกิจมีคุ้มกันที่ดีผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติติดตามข่าวสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของตน เช่น ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเมือง และความเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อให้สามารถตัดสินใจบริหารองค์กรธุรกิจของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด การกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อดำเนินธุรกิจหรือขยายกิจการ ต้องดูตามกำลัง ฐานะของตน ไม่ทำ อะไรเกินตัว มิฉะนั้นอาจเกิดความเสียหายได้มีเงินออมหรือเงินเก็บเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กซึ่งต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด ควรจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งเป็นเงินออมเพื่อให้มีใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ เงื่อนไขความรู้คุณธรรมมีแนวทางปฏิบัติ ดำเนินธุรกิจภายใต้คุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค รักการให้บริการแก่ลูกค้า และเอาใจใส่พนักงาน โดยจัดอบรมด้านคุณธรรมเป็นระยะ ๆ มีความรับผิดชอบ

ชอบต่อสังคมและเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำให้เกิดปัญหามลพิษในแหล่งน้ำ ดิน อากาศ ฯลฯ และมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนกับโรงเรียนในชุมชน “เศรษฐกิจแบบยั่งยืน” เศรษฐกิจไทยสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน โดยผลิตอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ พอกินพอใช้ภายในครอบครัวและหมู่บ้าน เมื่อเหลือจาก การบริโภคจึงนำไปค้าขายแลกเปลี่ยนยังหัวเมืองและประเทศใกล้เคียง “เศรษฐกิจแบบทุนนิยม หรือเศรษฐกิจแบบการค้าและใช้เงินตรา” เกิดขึ้นภายหลังประเทศไทยทำสนธิสัญญาเบาริ่งกับอังกฤษเมื่อ พ.ศ. 2398 สมัยรัชกาลที่ 4 และกับชาติตะวันตกอื่นๆ ในเวลาไล่เลี่ยกัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยมีการติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศอย่างกว้างขวางมีเรือสินค้าต่างชาติเดินทางเข้ามาค้าขายในกรุงเทพฯ เพิ่มจำนวนมากขึ้นหลายเท่าตัว ยกเลิกระบบการค้าผูกขาดและเปลี่ยนมาเป็นระบบการค้าเสรีการค้าผูกขาดการค้าของหน่วยราชการที่เรียกว่า “พระคลังสินค้า” ต้องยุติลง พ่อค้าชาวอังกฤษและชาติตะวันตกอื่นๆ สามารถซื้อขายสินค้ากับพ่อค้าไทยได้โดยตรง เป็นผลให้ปริมาณการค้าระหว่างไทยกับชาติตะวันตกขยายตัวขยายตัวกว้างขวาง ระบบการผลิตแบบยั่งยืน เปลี่ยนมาเป็นระบบการผลิตเพื่อการค้าขายกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญของไทย ชาวนาขยายการผลิตเพิ่มมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตลาดโลก ความต้องการใช้แรงงานทำงานในไร่ในนาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ราชการต้องลดหย่อนการเกณฑ์แรงงานไพร่โดยให้จ่ายเป็นเงินค่าราชการแทนเพื่อให้ราษฎรมีเวลาทำงานในไร่ในนามากขึ้น ส่วนงานก่อสร้างของทางราชการ เช่น ขุดคลอง สร้างถนน ฯลฯ ใช้วิธีจ้างแรงงานชาวจีนแทน เกิดระบบเศรษฐกิจแบบใช้เงินตรามีการจัดตั้งโรงงาน ภาษีในปี พ.ศ. 2403 เพื่อใช้เครื่องจักรผลิตเหรียญกษาปณ์แบบประเทศตะวันตก และยกเลิกเงินพดด้วงแบบเดิมซึ่งปลอมแปลงได้ง่าย ทำให้การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทำได้สะดวกคล่องตัวยิ่งขึ้น

“เศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยรัฐ” เกิดขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2475-2504 ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในสมัยรัชกาลที่ 7 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกยังคงดำรงอยู่ตลอดรัชกาลซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทย เพราะทำให้การส่งออกสินค้าไทยในตลาดโลกลดต่ำลง อันเนื่องมาจากโครงสร้าง

เศรษฐกิจของไทย ต้องพึ่งพารายได้จากการส่งออกสินค้าเพียงไม่กี่ชนิด เช่น ข้าว ไม้สัก และยางพารา ชาวนาและผู้คนส่วนใหญ่ในชนบทจึงยากจน ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) เกิดภาวะเงินเฟ้อ ขาดแคลนสินค้าและข้าวของมีราคาแพง รัฐส่งเสริมการขยายตัวการผลิตภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยรัฐเข้าดำเนินการผลิตโดยตรง เช่น โรงงานทอผ้า ยาสูบ ทำกระดาษ และโรงงานสุรา เป็นต้น จึงเรียกว่าเป็นยุคเศรษฐกิจแบบชาตินิยมหรือเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยรัฐ

“โครงสร้างเศรษฐกิจไทยในยุคที่ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ความเป็นมาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงสหรัฐอเมริกาเป็นชาติผู้นำของโลกทุนนิยมได้สนับสนุนให้ไทยพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศตามแนวทางทุนนิยมโดยผ่านธนาคารโลก ซึ่งชี้แนะให้ประเทศไทยจัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนามากขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) จนกระทั่งในปัจจุบันใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ผลจากการใช้แผนพัฒนาดังกล่าวมาเป็นเวลา 50 ปี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลผลิตภาคการเกษตรลดปริมาณลงแต่มีการกระจายหรือเพิ่มชนิดขึ้นแต่เดิมมีเพียงข้าว ไม้สัก และยางพารา ต่อมาสินค้าออกเพิ่มขึ้นอีกหลายชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และผลไม้ต่างๆ ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมและการบริการ (ธนาคารพาณิชย์ การท่องเที่ยว โรงแรม) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ขณะเดียวกันมีการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น การค้าระหว่างประเทศขยายตัวมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมากทั้งสินค้าออกและสินค้าเข้า สินค้าออกมีหลายชนิดมากขึ้นแต่เดิมเป็นผลผลิตทางการเกษตร แต่ในปัจจุบันเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแผงวงจรไฟฟ้า

“การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของไทย” กระบวนการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ

โดยมีเป้าหมายเพื่อลดหรือจัดปัญหาความยากจน การว่างงาน การกระจายรายได้ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของสังคมไปในทางที่ดีขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นและต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองทรัพยากรไว้ตอบสนองความจำเป็นของคนรุ่นต่อไปในอนาคตของการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประชาชน ดังนั้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุข หรือมีสวัสดิการทางเศรษฐกิจสูงขึ้น มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดี มีสวัสดิการทางสังคม หรือมีความปลอดภัยในสังคม มีความพอใจและความสุขในการดำเนินชีวิต 4.4 สร้างความเป็นธรรมในสังคม

“ความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ” การพัฒนาเศรษฐกิจมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยในปัจจุบันการเพิ่มของจำนวนประชากรซึ่งไม่สมดุลกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาคนและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดีหรือมีสวัสดิการทางเศรษฐกิจสูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่สะดวกสบาย ได้ใช้สินค้าดีราคาไม่แพง และมีบริการสนองความต้องการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เช่น การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร ที่อยู่อาศัยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีลักษณะผูกขาดโดยคนส่วนน้อย เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และมีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ รัฐสามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมได้มากขึ้นอย่างมีคุณภาพ เช่น คนยากจน คนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา คนว่างงาน และผู้ประกอบการรายย่อยต่าง ๆ ระบบเศรษฐกิจและสังคมของไทยเป็นระบบเปิด คือ ต้องพึ่งพาและการค้ากับต่างประเทศ รวมทั้งเปิดกว้างรับเทคโนโลยี การสื่อสาร วัฒนธรรม การศึกษา และการบริโภคจากโลกตะวันตกอย่างเต็มที่ ทำให้สังคมไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองให้สามารถแข่งขันและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกได้ เพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบ ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วส่งผลให้มีความมั่นคงทางการเมืองและการทหาร มีกองทัพที่เข้มแข็ง ทำให้ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจหรืออิทธิพลของชาติมหาอำนาจ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย และภัยจากธรณีพิบัติ (แผ่นดินไหวและสึนามิ) เป็นต้น รวมทั้งการเกิด

โรคระบาด เช่น ไข้หวัดนก ไข้เลือดออก ฯลฯ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วส่งผลให้มีความมั่นคงทางการเมืองและการทหาร มีกองทัพที่เข้มแข็ง ทำให้ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจหรืออิทธิพลของชาติมหาอำนาจ ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าจะเกิดผลดีต่อประชาชน มีมาตรการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสามารถควบคุมวิกฤตจากภัยธรรมชาติให้บรรเทาลงได้ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทันท่วงทีและช่วยให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย เช่น มีงบประมาณสร้างเขื่อนประตุน้ำ คลื่นเตือนภัย และสร้างบ้านที่อยู่อาศัยให้ผู้ประสบภัยพิบัติ ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนามีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์พื้นฐาน อันเนื่องมาจากปัญหาความยากจน ทำให้ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัย 4 ในการดำรงชีพ และไม่สามารถเลือกอาชีพการงานได้ ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ประเทศที่พัฒนาแล้วและมีเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าส่งผลให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ดี มีกำลังซื้อสูง ทำให้มีอิสระในการดำเนินชีวิตมากขึ้น เช่น มีอิสระในการเลือกอาชีพตามความถนัดและความสนใจทำให้ชีวิตมีสุข

“ปัจจัยช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ” ประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเกิดจากความได้เปรียบในปัจจุบันปัจจัยสำคัญคือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรง สรุปได้ดังนี้ (1) ที่ดินทำกินและการเกษตร มีพื้นที่ประเทศกว้างใหญ่ มีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำสายยาว หลายสายไหลผ่านพื้นที่เพาะปลูก มีทรัพยากรป่าไม้ แร่ธาตุ และมีทรัพยากรนันทนาการ (แหล่งท่องเที่ยว) อย่างอุดมสมบูรณ์ (2) แรงงานที่มีคุณภาพ มีประชากรมีคุณภาพ มีการศึกษาดี มีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของบ้านเมือง เป็นแรงงานมีฝีมือซึ่งผ่านการพัฒนาฝึกฝนทักษะเป็นอย่างดี (3) ทุนที่เป็นทั้งเงินและเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีเครื่องมือ เครื่องจักร และนิคมอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การสื่อสารและการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น รวมทั้งมีสถาบันการเงินเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของผู้ประกอบการ (4)

เทคโนโลยีรวมถึงความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยนำวิทยาการหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตสินค้าทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ตลาด มีตลาดขนาดใหญ่รองรับ ผลผลิตอย่างกว้างขวาง ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ช่วยกระตุ้นให้การผลิตขยายตัว เกิดการจ้างงาน และเกิดธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การขนส่งสินค้า ประกันภัยสินค้า ทำป้ายโฆษณา สิ่งพิมพ์ กล้องกระดาษและบรรจุภัณฑ์

“ปัจจัยทางสังคมและทางด้านการเมือง” เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สถาบันครอบครัว มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง มีความสามารถในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวและให้การศึกษาอบรมอย่างมีคุณภาพ โครงสร้างทางสังคมชนชั้นในสังคมไม่ยึดมั่นตายตัว ชนชั้นล่างหรือกลุ่มคนระดับรากหญ้าสามารถเปลี่ยนหรือเลื่อนฐานะทางสังคมได้ง่ายจากการศึกษาและอาชีพ ทำให้เกิดชนชั้นกลางใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น วิศวกร ช่างฝีมือ โปรแกรมเมอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การเมือง การปกครอง และกฎหมายเป็นประเทศที่มีลักษณะดังนี้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง บ้านเมืองสงบเรียบร้อย ไม่มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในอย่างรุนแรง และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ มีกฎหมายส่งเสริมการลงทุน คุ้มครองแรงงาน คุ้มครองผู้บริโภค และสนับสนุนเกษตรกรในด้านราคาผลผลิต เป็นต้น

“เครื่องมือที่ใช้ในชีวิตการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและมวลรวมทั้งในและนอกประเทศ” การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ ส่งผลให้รายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มสูงขึ้น และท้ายที่สุดทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น โดยสามารถวัดการพัฒนาเศรษฐกิจจากค่าดัชนีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับความอยู่ดีกินดีของประชาชน ดัชนีวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแสดงถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ รายได้ประชาชาติ ดัชนีวัดความอยู่ดีกินดีของประชาชนแสดงถึงระดับความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น อัตราการอ่านออกเขียนได้ อายุเฉลี่ยของประชากร อัตราการตายของทารก อัตราส่วนของแพทย์ต่อจำนวนประชากร เป็นต้น ทั้งนี้ดัชนี

ชีวิตการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นดัชนีพื้นฐานเบื้องต้นที่จะสะท้อนภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

“การพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจประเทศไทย” คือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยยึดหลักความพอดี พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งมักจะประสบปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ฝนตกไม่สม่ำเสมอ เกิดภาวะแห้งแล้งทั่วไป ทำให้การทำเกษตรกรรมไม่ได้ผลผลิตดีเท่าที่ควร พระองค์จึงมีพระราชดำริที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยกระดับพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในภาคเกษตรกรรมให้เกิดความพออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชวินิจฉัย คำนวณสำรวจ รวบรวมข้อมูล แล้วทำการทดสอบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ดิน พันธุ์พืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในพื้นที่ของตนเอง โดยตั้งเป็น “ทฤษฎีใหม่” ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นการพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง โดยการผสมผสานกิจกรรมพืช สัตว์ และประมง ให้เกิดการพัฒนาระบบยั่งยืน โดยทำการเกษตรในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความ “พออยู่พอกิน” พระองค์จึงนำทฤษฎีดังกล่าวไปทดลองที่วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง และตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ผู้ประกอบการหลายแห่งได้ปิดกิจการลง ทำให้ประชาชนตกงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระราชทานพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ โดยนำหลักการและวิธีการที่ใช้ในภาคเกษตรกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินชีวิตของประชาชนชาว

ไทยให้รู้จักการดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอประมาณ เดินทางสายกลาง มีความพอดี และพอเพียงกับตนเอง ดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งตนเองได้

“หลักการเศรษฐกิจพอเพียง” ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ โดยมีหลักพิจารณาดังนี้ กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนตามคำนิยาม ความพอเพียงจะต้องมีคุณลักษณะ Kenaphoom, Sanya [7] ดังนี้ “ความพอประมาณ” คือความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ “ความมีเหตุผล” คือการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ “การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” คือการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล นั้นเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่และแนวทางปฏิบัติต่อการมีผลที่คาดว่าจะได้รับการนำปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะจะทำให้เกิดผลดีต่อประชาชน ชุมชน และสังคมประเทศชาติ ดังนั้น ความสำคัญของครอบครัวสมาชิกในครอบครัวดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพราะปฏิบัติตามหลักพออยู่พอกิน พอใช้ ส่งผลให้ไม่ยากจน ไม่มีหนี้สิน มีเงินออม และพึ่งตนเอง ความสำคัญต่อชุมชนมีการรวมกลุ่มสร้างงานและอาชีพและนำทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกในชุมชนร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และสุดท้ายความสำคัญต่อสังคมประเทศชาติทำให้สังคมเข้มแข็ง ผู้คนมีอาชีพที่และรายได้ที่มั่นคง สมาชิกในสังคมร่วมกันสืบทอดภูมิปัญญาและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐกิจของประเทศไทย” เศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการปฏิบัติอย่างพอเพียง มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติเพื่อยกฐานะและชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เรียกว่า การเกษตรทฤษฎีใหม่ ผลิดอาหารเพื่อบริโภค ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เน้นให้เกษตรกรสร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ครอบครัวตนเองก่อน โดยทำนาข้าวเพื่อเก็บไว้กินตลอดปี เหลือจากการบริโภคจึงขายโปรดเกล้าฯ ให้ทดลองทฤษฎีใหม่ในที่ดินส่วนพระองค์ ณ วัดมงคลชัยพัฒนา อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 15 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วนตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 เน้นการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการเกษตรทฤษฎีใหม่อ้อยละ 30 ของพื้นที่ ขุดสระน้ำไว้ใช้สอยและเลี้ยงปลา ร้อยละ 30 ของพื้นที่ทำนาข้าว ร้อยละ 30 ของพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชสวนครัวร้อยละ 10 ของพื้นที่ปลูกบ้าน โรงนา เก็บอุปกรณ์ โรงเลี้ยงสัตว์ รวมตัวจัดตั้งกลุ่ม ชมรมหรือสหกรณ์

เกษตรกรจะพัฒนาไปสู่ระดับพออยู่พอกินพอใช้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีรายได้จากผลผลิตเพิ่มมากขึ้น โดยร่วมมือจัดตั้งเป็นกลุ่ม ชมรม หรือ สหกรณ์ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกัน ด้านการผลิต มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้าน ชมรม หรือสหกรณ์ ผลผลิตสินค้าหรือบริการของชุมชนเพื่อหารายได้ช่วยเหลือ ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ด้านการตลาด ร่วมกันสร้างอำนาจต่อรอง ในการจำหน่ายผลผลิตให้ได้ราคาดี ไม่พึ่งพ่อค้าคนกลาง ด้านสวัสดิการและชีวิตความเป็นอยู่ มีการจัดตั้งกองทุนให้สมาชิกกู้ เงินยืมฉุกเฉิน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามเจ็บไข้ได้ป่วย เกิดอุบัติเหตุ หรือประสบภัยธรรมชาติ สุดท้ายคือ การร่วมมือ กับองค์กรหรือภาคเอกชนภายนอกชุมชนเป็นขั้นพัฒนากลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ให้ก้าวหน้า โดยกู้เงินจากแหล่งเงินทุน ภายนอกชุมชนมาลงทุนขยายกิจการ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) บริษัทน้ำมัน หรือขอความช่วยเหลือด้านวิชาการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เป้าหมาย คือ พัฒนากิจการสหกรณ์ จัดตั้งและบริหารโรงสีข้าวของชุมชน บัณฑิตน้ำมันของชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น พัฒนาคุณภาพของ เกษตรกรให้อยู่ดีกินดี จำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูง ไม่ถูกกดราคา ซื้อเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ในราคาถูก เป็นต้น ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้นำไปปฏิบัติ การพึ่งตนเอง ทฤษฎีใหม่เน้นให้เกษตรกรผลิตพืชผลข้าวปลา อาหารให้มีเพียงพอสำหรับใช้บริโภค ภายในครอบครัวก่อน ส่วน ที่เหลือจึงนำไปขายในตลาดเป็นรายได้ของครอบครัว เกษตรกร รู้จักพึ่งตนเองและเลี้ยงครอบครัวได้ มีอาหารกินตลอดปี และ ไม่มีภาระหนี้สิน ชุมชนเข้มแข็ง ทฤษฎีใหม่เน้นการรวมกลุ่มของ เกษตรกร เพื่อร่วมมือกันทำงานเพื่อเพิ่มพูนรายได้ เช่น แปรรูป ผลผลิตเป็นอาหารสำเร็จรูป การทำสินค้าหัตถศิลป์ ฯลฯ ช่วยให้ ครอบครัวเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นผลให้เศรษฐกิจของ ชุมชนเข้มแข็งตามมา ความสามัคคี ทฤษฎีใหม่เน้นความสามัคคี ในหมู่คณะ สนับสนุนให้เกษตรกรในท้องถิ่นช่วยเหลือและร่วม มือซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านอาชีพ ถ่ายทอดความรู้ และพัฒนา ความเจริญให้ท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น

“การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาค

เศรษฐกิจอุตสาหกรรม” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจเอกชน ทั้งภาคอุตสาหกรรม ความพอประมาณ ผู้ประกอบการควรยึดแนวทางปฏิบัติ พอประมาณในการผลิต ไม่ผลิตสินค้ามากเกินไปความต้องการของ ผู้บริโภคจนเหลือล้นตลาด ถือเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน และ ทรัพยากรในการผลิตพอประมาณในผลกำไร ไม่ค้ำกำไรเกินควร จนผู้บริโภคเดือดร้อน ไม่กดราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร มีการแบ่งปันผลกำไรส่วนหนึ่งไปพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและ องค์กรของตน รวมทั้งคืนกำไรสู่สังคม โดยตอบแทนช่วยเหลือ สังคมในรูปแบบต่าง การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้ประกอบการควรให้ ความสำคัญและนำไปปฏิบัติ ดังนี้ ติดตามข่าวสาร และ สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของตน เช่น ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเมือง และความเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศและภัย ธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อให้สามารถตัดสินใจบริหารองค์กรธุรกิจ ของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและลดความเสี่ยงให้เหลือน้อย ที่สุดการกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อดำเนินธุรกิจหรือขยาย กิจการ ต้องดูตามกำลัง ฐานะของตน ไม่ทำอะไรงินตัว มิฉะนั้น อาจเกิดความเสียหายได้มีเงินออมหรือเงินเก็บเพื่อใช้เป็น ทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กซึ่งต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด ควรจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งเป็นเงินออมเพื่อให้มีใช้จ่าย เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ เงื่อนไขความรู้คุณธรรม มีแนวทางปฏิบัติดำเนินธุรกิจภายใต้คุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์ต่อผู้ บริโภค รักการให้บริการแก่ลูกค้า และเอาใจใส่พนักงาน โดยจัด อบรมด้านคุณธรรมเป็นระยะ ๆ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและ เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำให้เกิดปัญหามลพิษในแหล่งน้ำ ดิน อากาศ ฯลฯ และมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนกับโรงเรียนในชุมชน

“การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ ประชาชน” ประชาชนทั่วไปควรยึดหลักปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดีในการใช้จ่ายเงิน รู้จักประหยัด ลดรายจ่ายที่ไม่ จำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่หลงใหลกับวัฒนธรรม บริโภคนิยมทางวัตถุ และมีวินัยในการ ออมเงิน ขยันหมั่นเพียร ในการประกอบอาชีพสุจริตเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้ตนเองและ ครอบครัว หรือรู้จักรายได้ระหว่างเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระของ

ผู้ ใฝ่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและเพียงพอต่อการดำรงชีพ

“เยาวชนไทยคิดอย่างไรกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทยและอนาคตของประเทศ?” [9] ประเทศไทยเดินหน้า แผนการพัฒนาเศรษฐกิจชาติและน้อมนำเอาทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 จนกลายเป็นประเทศตัวอย่างที่มีเรื่องราวความสำเร็จที่น่าสนใจยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการลดจำนวนประชากร คนยากจนจากเกือบร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดในปี 2529 จนเหลือเพียงร้อยละ 11 ในปีพ.ศ. 2556 หรือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่มีอัตราค่าหัวหน้าเฉลี่ยที่ร้อยละ 7.5 ในช่วงปลายทศวรรษ 80 ถึงช่วงต้นทศวรรษ 90 (พ.ศ. 2523-2533) ซึ่งได้ช่วยสร้างงานให้ประชากรไทยหลายล้านคนได้หลุดพ้นจากความยากจนอย่างไรก็ตาม ความท้าทายหลักยังคงเป็นที่ประจักษ์ เนื่องจากร้อยละ 17 ของประชากรไทย หรือประมาณ 7 ล้านคน ต้องอาศัยอยู่ใต้เส้นความยากจน และอีกประมาณ 7 ล้านกว่าคนที่มีความเสี่ยงสูงที่จะตกสู่สภาวะความยากจนอีกครั้ง แม้ว่าช่องว่างความไม่เท่าเทียมได้แคบลงเรื่อย ๆ ในระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา การกระจายความมั่งคั่งให้คนในชาติยังคงไม่ถึงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ครัวเรือนและการบริโภคก็ยังคงมีอยู่มากทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค โดยความหนาแน่นของประชากรที่ยากจนนั้นอาศัยอยู่ในภาคอีสาน ภาคเหนือ และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจระลอกใหม่ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับไม่สูงนัก ชีตความสามารถในการส่งออกลดลง และภัยแล้งอย่างรุนแรงทางธรรมชาติ อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวนาปรัง ทั้งนี้อัตราความยากจนยังคงลดลงแต่เป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากครัวเรือนที่มีฐานะยากจนในชนบทได้รับผลกระทบจากราคาสินค้าเกษตรที่ตกต่ำ ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อหลังจากที่เสียงของประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เมื่อเร็ว ๆ นี้

“เศรษฐกิจไทยที่คุณอยากเห็นในอนาคตเป็นอย่างไร?” คือคำถามที่เราได้ถามเยาวชนไทยเมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมาในระหว่างงานการประชุมหารือเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นรายงานที่ช่วยกำหนดลำดับความสำคัญของ

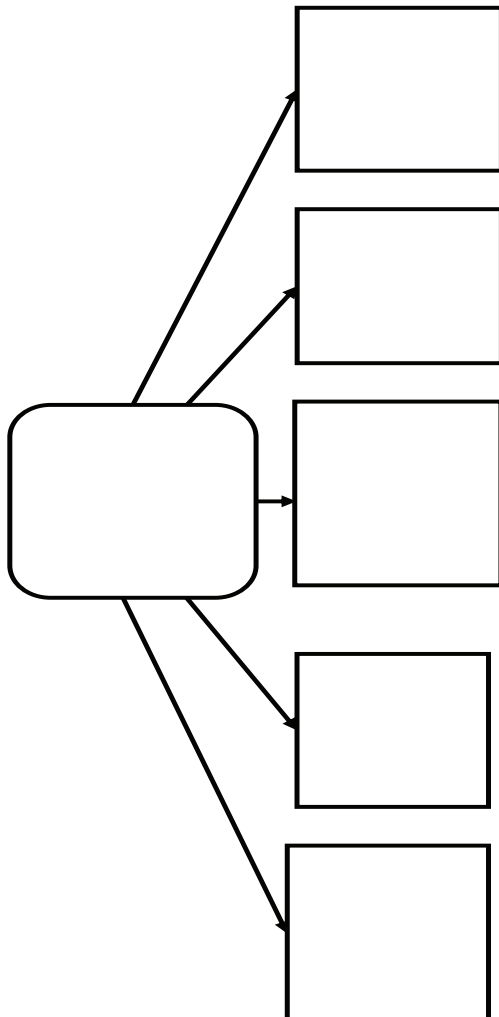
การพัฒนาเพื่อลดความยากจน และแบ่งปันความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงนอกจากการประชุมที่ได้จัดขึ้นโดยมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น หน่วยงานภาคประชาสังคม องค์กรไม่แสวงผลกำไร นักวิชาการ และหน่วยงานเอกชน เรายังได้ริเริ่มกิจกรรมพิเศษเพื่อเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งผ่านการแข่งขันการแชร์มุมมองความคิดเห็นอย่างกว้างขวางต่อการพัฒนาของประเทศ เราได้สร้าง ‘กำแพงแห่งความหวัง’ และนำไปจัดแสดงในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ปัตตานี และเชียงใหม่ และในพื้นที่ศาลากลางของจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมมุมมองความเห็นของเยาวชนไทยในแต่ละภาค โดยมีเยาวชนมากกว่า 500 คนร่วมเขียนแสดงความคิดเห็นลงบนโปสเตอร์เกี่ยวกับความหวังของพวกเขาต่อการพัฒนาของประเทศ คำตอบบนโปสเตอร์ของเยาวชนแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยในหัวข้อการพัฒนาที่หลากหลาย ซึ่งประเทศไทยกำลังเดินหน้าแก้ปัญหาอยู่ความเห็นเหล่านี้ได้เปิดมุมมองใหม่พร้อมเน้นให้เห็นถึงความท้าทายในหลายประเด็นที่หลาย ๆ คนตระหนักและหวังว่าจะได้รับการแก้ไข อาทิ การศึกษาที่มีคุณภาพ ความปลอดภัยทางสังคมและการเมือง และกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ความยุติธรรมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และความเท่าเทียมกันความแตกต่างทางความคิดระหว่างเยาวชนในเมืองและชนบท ในกรุงเทพฯ: สิ่งแรกที่เยาวชนไทยส่วนมากหวังว่าพวกเขาจะเห็นคือความปรองดองกันทั้งบริบททางสังคมและการเมือง ซึ่งการที่เห็นความมุ่งมั่นของเยาวชนไทยที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลง โดยที่ประเทศไทยและประชาชนพร้อมเดินหน้าไปด้วยกันนั้นได้สร้างแรงบันดาลใจ

“ในปัตตานีและอุดรธานี” สิ่งเหมือนกันระหว่างเยาวชนจากทั้งสองพื้นที่นี้คือ ความหวังสำหรับการศึกษามีคุณภาพ ประเด็นนี้ถูกยกขึ้นมาเป็นลำดับแรกเนื่องจากพวกเขาเชื่อว่าการศึกษจะช่วยปูทางให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอื่น ๆ ได้สำเร็จสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือการเพิ่มผลผลิตและสินค้าเกษตรยังคงเป็นอีกประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในสายตาของเยาวชนในเชียงใหม่: สำหรับเยาวชนในภาคเหนือ พวกเขามองว่ากฎหมายที่เข้มแข็งและระบบยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุดพวกเขาหวังว่าประชาชนทุกคนต้องได้รับการตัดสินอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมายเดียวกัน ไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมีฐานะดีหรือยากจน นอกจากนี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจไทยด้วยการสร้างสภาพ

แวดลอมที่เป็นมิตรต่อกิจการยังเป็นประเด็นการพัฒนาที่เยาวชนในภาคนี้ให้ความสำคัญอีกด้วย โดยสรุปแล้ว เยาวชนไทยทุกคนอยากจะเห็นโลกนี้ปราศจากความยากจน และเศรษฐกิจไทยเป็นทีๆ ทุกคนมีความเท่าเทียม มีการศึกษา และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต หากมองข้ามผ่าน 'กำแพงแห่งความหวัง' ที่เยาวชนไทยได้ร่วมกันแบ่งปันไอดีสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ

แล้ว แม้ว่าประเทศไทยยังคงต้องเดินหน้าต่อไปบนหนทางอันยาวไกล หากเยาวชนของเรามุ่งมั่นต่อตนเอง ร่วมมือกันในชุมชน และรวมใจกันเป็นหนึ่งเดียวในชาติแล้ว เราเชื่อว่าประเทศไทยจะสามารถยุติความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียมกันทั่วทั้งประเทศได้อย่างแน่นอนพระอัจฉริยภาพด้านเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการพัฒนาประเทศไทยให้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเองอยู่ได้อย่างไม่ต้องเดือนร้อน สามารถ ยืนอยู่บนขาตัวเอง โดยที่ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น นั่นคือฐานชีวิตที่มั่นคง เศรษฐกิจพอเพียง

พระอัจฉริยภาพด้านเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการพัฒนาประเทศ

“เศรษฐกิจพอเพียงช่วยประชากรมีอิสระในการเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้มากขึ้น” โดยให้เหตุผลอย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทางอย่าเอาแต่กระแสด ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางว่าประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ท่าอะไรพอประมาณประชากรมีความเป็นอยู่และสวัสดิการทางเศรษฐกิจขึ้น” เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ มีการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีเป้าหมายสำคัญ คือ ประชาชน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีกินดีหรือมีสวัสดิการทางเศรษฐกิจสูงขึ้น มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดี มีสวัสดิ์ การทางสังคม หรือมีความปลอดภัยในสังคม มีความพอใจและความสุขในการดำเนินชีวิตสร้างความเป็นธรรมในสังคม

“เศรษฐกิจพอเพียงช่วยประชากรมีอิสระในการเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้มากขึ้น” โดยให้เหตุผลอย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทางอย่าเอาแต่กระแสด ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางว่าประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ท่าอะไรพอประมาณสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน” ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในขณะนี้ มีสาเหตุมาจากการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่มุ่งจะรักษาอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง จึงทำให้มีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกประเทศเกินสมควร จากการติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะคงอยู่ต่อไปและจะทวีความรุนแรงมากขึ้น หากไม่มีการปรับ ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตการนำเข้า และการส่งออกตลอดจนการแก้ไขนโยบายเศรษฐกิจหลายๆ ด้าน

“เศรษฐกิจพอเพียงช่วยเหลือบุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้” ในการดำรงชีพของมนุษย์ มนุษย์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสร้าง สรรค์ให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี ในที่สุดสังคมก็จะเป็นสังคมแห่งความสงบสุข มีความเกื้อกูลต่อกัน และการดำรงชีพของมนุษย์ที่มีแต่ความพึงพอใจเพื่อเติมพุ่มเพื่อวัย นิยมวัตถุ ก็จะกลับมาดำรงชีวิตแบบพอเพียง

ไม่ได้หมายความว่า ไม่คบค้าสมาคมไม่ค้าขายกับผู้อื่น เมื่อเรายืนด้วยตัวเองอย่างมั่นคง เราจะสามารถเอาสิ่งที่เราเหลือกินเหลือใช้ไปทำการค้ากับผู้อื่น นำเงินเข้ามาเพื่อเป็นเงินออม หรือเงินที่จะลงทุนต่อไปในอนาคต เปรียบเสมือนบ้านที่มีรากฐานที่แข็งแรง เมื่อเกิดความแข็งแรงแล้วลมพายุที่พัดโหมกระหน่ำ ก็ไม่สามารถทำให้บ้านพังทลายได้ เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันภัยอย่างดีทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการทำเอาวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

“เศรษฐกิจพอเพียงช่วยประชากรมีอิสระในการเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้มากขึ้น” โดยให้ใช้เหตุผลอย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าเอาแต่กระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางว่าประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ทำอะไรพอประมาณการพอประมาณคือตรวจสอบศักยภาพของตนเองก่อน ฐานของตนเองอยู่ตรงไหนการจะพัฒนาอะไรต้องดูจากศักยภาพที่มีความเข้มแข็งก่อน ทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันตลอดเวลา เพราะไม่รู้พรุ่งนี้จะมีอะไรเกิดขึ้น ปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การวางแผนพัฒนาทำได้ยาก มีปัจจัยความเลื่อมเยี่ยอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีวิสัยทัศน์ ตัวอย่างเช่น เรื่องราคาน้ำมัน ต้องมองในอนาคต ถ้าน้ำมันไบโอดีเซล (B5) มาใช้จะช่วยลดความเสี่ยงด้านราคาน้ำมันได้หรือไม่

“เศรษฐกิจพอเพียงช่วยประชากรมีอิสระในการเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้มากขึ้น” โดยให้ใช้เหตุผลอย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าเอาแต่กระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางว่าประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ทำอะไรพอประมาณประเทศมีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมืองเหนือประเทศอื่น” ในที่นี้ไม่ใช่ว่าสามารถช่วยเหลือตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจนอกจากจะมีผลทำให้ฐานะของประชาชนในประเทศดีขึ้นแล้วยังส่งผลให้ความมั่นคงของฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย ทำให้ประเทศชาติมีเงินทุนในการทำบำรุงประเทศทั้งในด้านการศึกษาสาธารณสุขและปกป้อง

ประเทศซึ่งทำให้ประเทศมีเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจตามปกติประเทศพัฒนาจะมีบทบาทในการช่วยเหลือทางการค้ากับประเทศด้อยพัฒนาในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเงินทุน เทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

สรุป

สุดท้าย ขออันเชิญเป้าหมายในการครองแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อ 60 กว่าปีที่แล้ว ว่าเป้าหมายในการครองแผ่นดินของพระองค์ท่าน คือเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ซึ่งคนไทยทุกคนควรยึดคำนี้เป็นที่มั่นประโยชน์สุขที่ว่านั้นคือ ไม่ว่าจะมีการสร้างความร่ำรวยหรือการสร้างประโยชน์ใด ๆ ต้องให้เพื่อไปสู่ “ความสุข” ของประชาชนทั้งประเทศเป็นเป้าหมายหลักตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสละทรัพย์ากรอันมีค่าของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นพระสติปัญญาเวลา ทรัพย์สินส่วนพระองค์ เพื่อทำสงครามกับความยากจน และทรงเป็น “พระผู้ทรงปลดแอกความจน” ของราษฎรได้อย่างเป็นรูปธรรมทรงเป็นต้นแบบด้านการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศด้วยการใช้ “ความรู้” และ “ปัญญา” เพื่อขจัดปัดเป่าความจนและมุ่งนำประเทศสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้ประเทศด้อยพัฒนามีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต หากประสบความสำเร็จจะทำให้ประเทศมีรายได้ที่แท้จริงต่อหัวของประชาชนสูงขึ้น เมื่อรายได้ของประชาชนสูงขึ้นย่อมมีความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้นทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ทำให้การค้าของโลกขยายตัว โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจะสามารถขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโลก

เอกสารอ้างอิง

- [1] Chareonwongsak, Kriengsak. (2012). **Follow the King Footprints**. Bangkok : Success Media
- [2] Janshim, Choawalit ; Sripudtha, Suwakit and Khomsri, Somsak. (2013). "Development of Learning Management Model Based upon the Philosophy of Sufficiency Economy in Schools under Office of Maha Sarakham Pimary Education Service Area 3," **Journal of Mahasarakham Rajabhat University** (Humanities and Social Sciences). 7(3) : September-December : Page : 117 - 128.
- [3] Boolkul, Chok. (2007). "**Sufficiency Economy in Style of Chok Boolkul**". Online Manager . [9 March 2007] From; <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9500000024744>
- [4] His Majesty. (1974). "**The King's Speech**" in the Graduation Ceremony of Kasetsart University at Auditorium Kasetsart University. On Thursday 18 July 1974.
- [5] Chaipattana Foundation. (2006). **Sufficient Economy and New Theory**. Bangkok. Office of Chaipattana Foundation.
- [6] Chaipattana Foundation. (2015). **Sufficient Economy**. [Online] From; <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>[20 October 2015]
- [7] Kenaphoom, Sanya (2016). "Analysis of Sufficiency Economy Philosophy : Connectivity with Practices of Another Theory". **Journal of Mahasarakham Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)**. 10 (2) : May - August. Page. 69-83.
- [8] Thai Post Newspaper. (2016). "**Sufficient Economy**". [15 October 2016] From; <http://www.ryt9.com/s/tpd>
- [9] The world bank. (2016). **Submitted by Yanawit Dechpanyawat on Thursday, 08/11/2016**

